

Riktlinjer för fri och subventionerad kost (pedagogiska måltider)

Syfte

Det huvudsakliga syftet med riktlinjerna är att skapa ett gemensamt förhållningssätt i Grundskoleförvaltningen när det gäller fri eller subventionerad kost för förvaltningens personal.

Avgränsningar

Riktlinjerna kommer inte utmytna i en detaljstyrning av hur verksamheterna ska bedriva sin verksamhet inom detta område.

Målgrupp: Främsta målgrupp är ansvariga chefer.

Definitioner av nyckelbegrepp

Pedagogiska måltider: Personal kan äta tillsammans med barn/elever/brukare i ett pedagogiskt syfte, vilket kommer tydliggöras ytterligare i dokumentet. En pedagogisk måltid (frukost, lunch och mellanmål) ingår i den anställdes arbetsuppgifter och utförs under arbetstid.

Måltid till självkostnadspris: I de fall då det inte är motiverat med pedagogisk måltid och personalen ändå kan och vill äta måltiden så får dessa betala självkostnadspris för att undvika att det betraktas som en förmån. Rekommendationen är att utgå från Stadsledningskontorets årliga meddelande om kostpriser för anställda inom omsorg om äldre, funktionshindrade samt förskola och skola.

1 Dokument/rutin

Det finns regelverk som påverkar hur det går att utforma riktlinjerna kring den fria eller subventionerade kosten. I viss mån påverkar arbetsrättsliga regelverk men främst är det Skatteverkets regelverk som är av betydelse.

I Skatteverkets regelverk framgår att fria eller subventionerade måltider normalt är att betrakta som en förmån, men att det finns verksamheter där fri eller subventionerad kost, under vissa förutsättningar, kan vara skattefri. Detta innebär att om personal erbjuds gratis eller subventionerade måltider som inte utgör undantag från skatteverkets regler om skatteplikt, räknas det som en förmån och skall förmånsbeskattas. Arbetsgivaren får dessutom en kostnad för arbetsgivaravgifter på förmånen.

Nedan redogörs närmare för skatteverkets regelverk om fri och subventionerad kost och när sådan kost kan vara skattefri inom omsorgsverksamhet respektive utbildningsverksamhet.

1.1.1 Pedagogiska måltider inom utbildningsområdet

Fri eller subventionerad kost för lärare eller annan personal kan vara skattefri under förutsättning att det gäller de verksamheter som anges i Skatteverkets regelverk och att omständigheterna runt måltiden i övrigt är sådana som beskrivs.

1.1.1.1 Skatteverkets regelverk

”Förmån av fri eller subventionerad måltid för lärare eller annan personal vid grundskola, förskola, daghem och fritidshem är av hävd skattefri om personalen vid måltiden har tillsynsskyldighet eller motsvarande ansvar för barn under skolmåltid och andra s.k. pedagogisk måltider” (*Utdrag ur Skatteverkets regelverk SKV M 2014:2, 4.4.8.5 Fri kost för lärare och annan personal*).

1.1.1.2 Arbetsrättsligt regelverk

Rast: Enligt Arbetstidslagen ska raster förläggas så att medarbetare inte utför arbete mer än fem timmar i följd. Rastuppehållets längd och förläggning ska anges i arbetstidsschema eller dylikt och bör inte vara kortare än 30 minuter. Under rasten har arbetstagaren rätt att lämna arbetsstället. Medarbetare som deltar i pedagogisk måltid har rätt till rast.

Måltidsuppehåll: Begreppet innebär att medarbetaren äter på arbetstid utan någon efterföljande rast som till exempel vid schemabrytande dagar och utflykter. Möjligheten till måltidsuppehåll ska enligt Arbetstidslagen tillämpas ytterst restriktivt då måltider ska intas i lämplig miljö och under förhållanden som medger vila och avkoppling. I vissa undantagsfall kan raster bytas ut mot måltidsuppehåll om det är ofrånkomligt utifrån verksamhetens förutsättningar. I dessa fall krävs lokalt kollektivavtal som tecknas av behöriga parter på förvaltningen. Schemabrytande dagar och utflykter

Pedagogisk måltid är inte ett måltidsuppehåll, utan en del i arbetet.

Arbetsuppgifter/arbetets innehåll: Om verksamheten har behov av att medarbetare deltar i pedagogisk måltid på det vis som beskrivs i detta dokument, är arbetsuppgifterna i samband med måltiden en del av arbetsinnehållet (jmf ”anställningsavtal” i Skatteverkets regelverk).

1.1.1.3 Syfte med pedagogiska måltider inom skola

Matvanor grundläggs i en tidig ålder. Förutsättningar för att skapa goda matvanor bör därför starta när barnen är på skolan. Syftet med den pedagogiska måltiden är att skapa en måltidsmiljö som är lugn och balanserad och att på ett naturligt sätt skapa förutsättning för samtal kring mat, måltidsmiljö och hälsa. Målet är en positiv måltidsupplevelse. Barnen behöver vuxna som förebilder och stöd. De vuxna är förebilder bland annat genom att:

- Äta den mat som serveras
- Visa vad en balanserad måltid är
- Personalen får en god inblick i vad barn/elever äter och hur de äter
- Skapar ett lugn i matsalen
- Föregå med gott exempel
- Ha tillsyn

1.1.1.4 Vad gäller för de pedagogiska måltiderna

- Ansvarig chef avgör hur stort behovet av pedagogiska måltider är för barn/elever i verksamheten.
- Personal som äter tillsammans med elever i ett pedagogiskt syfte, är det att betrakta som pedagogisk måltid och medarbetaren erbjuds fri kost
- Om skolledningen däremot anser att personal enbart behöver finnas tillhands för elever under måltiden anses detta ligga inom ordinarie arbetsuppgifter och ej är att betrakta som pedagogisk måltid
- Den pedagogiska måltiden ska ingå i personalens arbetstid, d v s den ska vara schemalagd.
- Personalen ska ha rast utifrån arbetstidslagens krav (den pedagogiska måltiden är arbetstid)
- Personalen ska sitta tillsammans med barn/elever vid samma bord.
- Personalen har ett tillsynsansvar för samtliga barn/elever i matsalen.
- Huvudinriktningen är att personalen har rätt till specialkost om det finns en medicinsk orsak eller etiska skäl.

Om ovanstående kriterier är uppfyllda är måltiden att betrakta som en pedagogisk måltid och då är den *kostnadsfri*.

Personal som inte äter pedagogiska måltider betalar då självkostnadspris utifrån stadsledningskontorets årliga meddelande om kostpriser för anställda inom omsorg om äldre, funktionshindrade samt förskola och skola. De verksamheter som har personal som betalar självkostnadspris bör ha en tydlig rutin för hantering av detta.

1.1.1.5 Utgångspunkt för omfattning på pedagogiska måltider

Behovet av pedagogiska måltider ska utgå ifrån verksamhetens behov och förutsättningar. Faktorer som kan påverka är exempelvis lokalernas utformning, barn i behov av särskilt stöd och elevgruppernas sammansättning. Behovet minskar normalt efterhand som barnen blir äldre därför är utgångspunkten enligt nedanstående. Ansvarig chef kan fatta beslut om avvikelser från nedanstående utgångspunkt. Orsaken till avvikelsen bör då motiveras och dokumenteras hos respektive chef.

Pedagogiska luncher bekostas centralt av förvaltningen enligt nedan:

År F-3 samt fritidshem: 2 personal per klass

År 4-9: 1 personal per klass Särskola:

Individuell bedömning görs utifrån verksamhetens behov.

Rektorn kan beställa fler pedagogiska luncher än angivet och betala för dessa. Rektorn lämnar in antalet pedagogiska luncher som denne beställer till enhetschef för måltid.

Vid eventuellt behov av pedagogisk frukost och mellanmål beställer rektorn detta av enhetschef för måltid. Detta bekostas av rektor.